

Projekt programu NAKI II Brána moudrosti otevřená. Barokní kulturní dědictví klášterů Broumov a Rajhrad: ochrana, restaurování, prezentace [1]

Autor:

- [BOLOM KOTARL, Martina](#) [2], [VODOCHODSKÁ, Eva](#) [3]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 1](#) [4]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [5]

Klíčová slova:

- [dějiny knihoven a knihovnictví](#) [6]

Tým archivářů z [Univerzity Hradec Králové](#) [7], restaurátorů z [Univerzity Pardubice](#) [8] a knihovníků z [Moravské zemské knihovny](#) [9] pracoval posledních pět let v prostorách [konventní knihovny](#) [10] i celého broumovského kláštera. Středobodem zájmu byly zde uložené knihy: prvotisky, staré tisky, raně novověké rukopisy. Obdobný výzkum, navazující na předchozí aktivity, probíhal také v [knihovně rajhradského kláštera](#) [11].

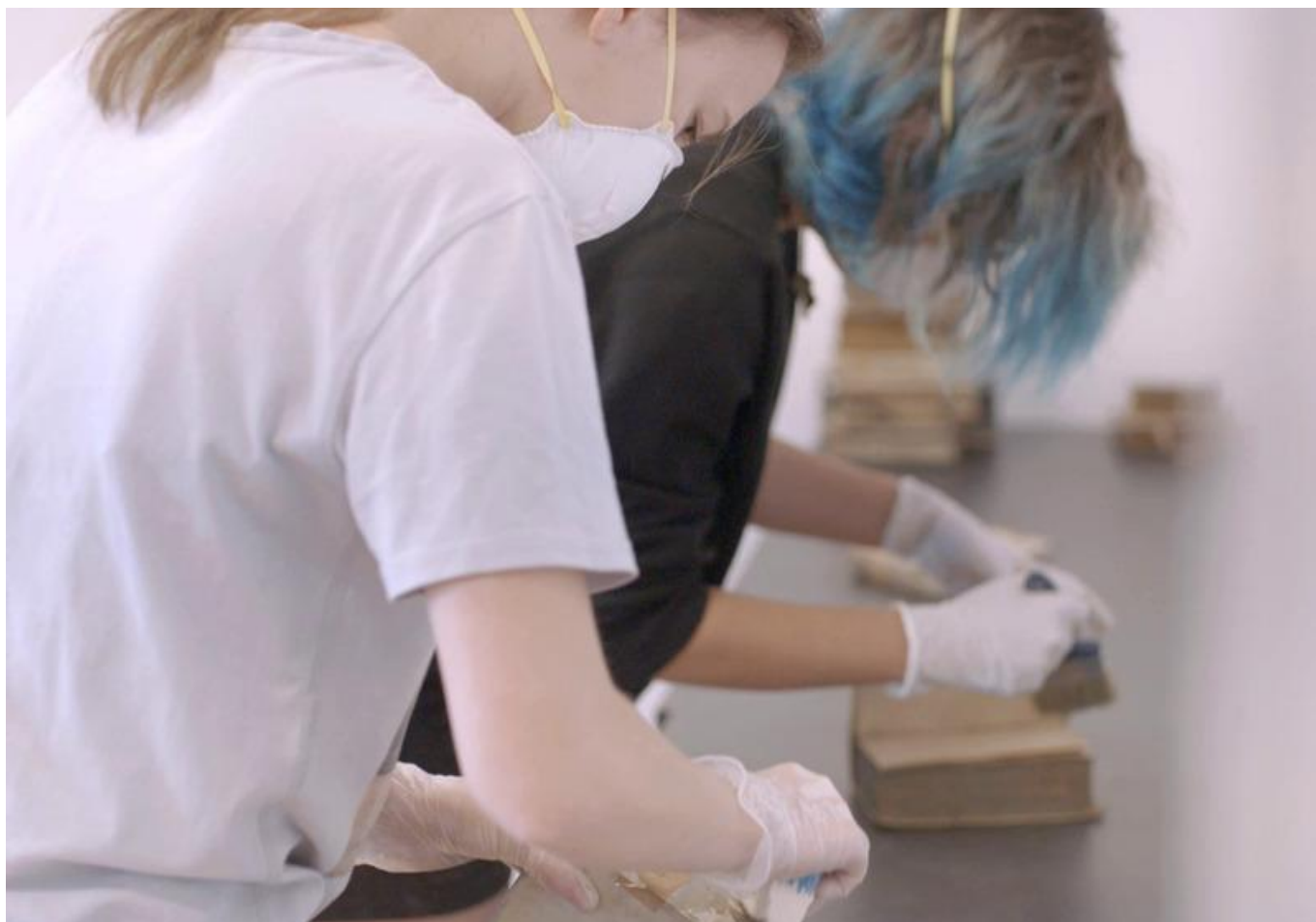

[12]

Prostory broumovské klášterní knihovny (foto: Klášter Broumov)

Knihovní fond broumovské knihovny čítá přibližně sedmnáct tisíc svazků, téměř třetina z nich byla nově [zkatalogizována](#) [13] do elektronického knihovního systému Aleph. Vedle historických katalogů doposud existoval pouze lístkový katalog, který obsahoval jen stručný katalogizační zápis pro malou část knihovny, a přírůstkový seznam z roku 1989. Díky nové evidenci mohou zájemci ve fondu vyhledávat knihy nejen podle autora a názvu díla, ale také např. podle místa či roku vydání, obsahu a dalších parametrů.

Tým restaurátorů z Univerzity Pardubice odborně ošetřil téměř všechny knihy a ty nejvíce poškozené zrestauroval. V knihovně byla zároveň sledována teplota a vlhkost, aby mohl být navržen odborný postup pro další péči o knihovnu i její fond maximálně respektující a ochraňující zdejší kulturní dědictví nevyčíslitelné hodnoty. Jelikož se teplota i vlhkost mění v knihovně postupně, knihám tyto změny výrazně neškodí, pokud ovšem nejsou porušeny správné postupy pro provoz knihovny.

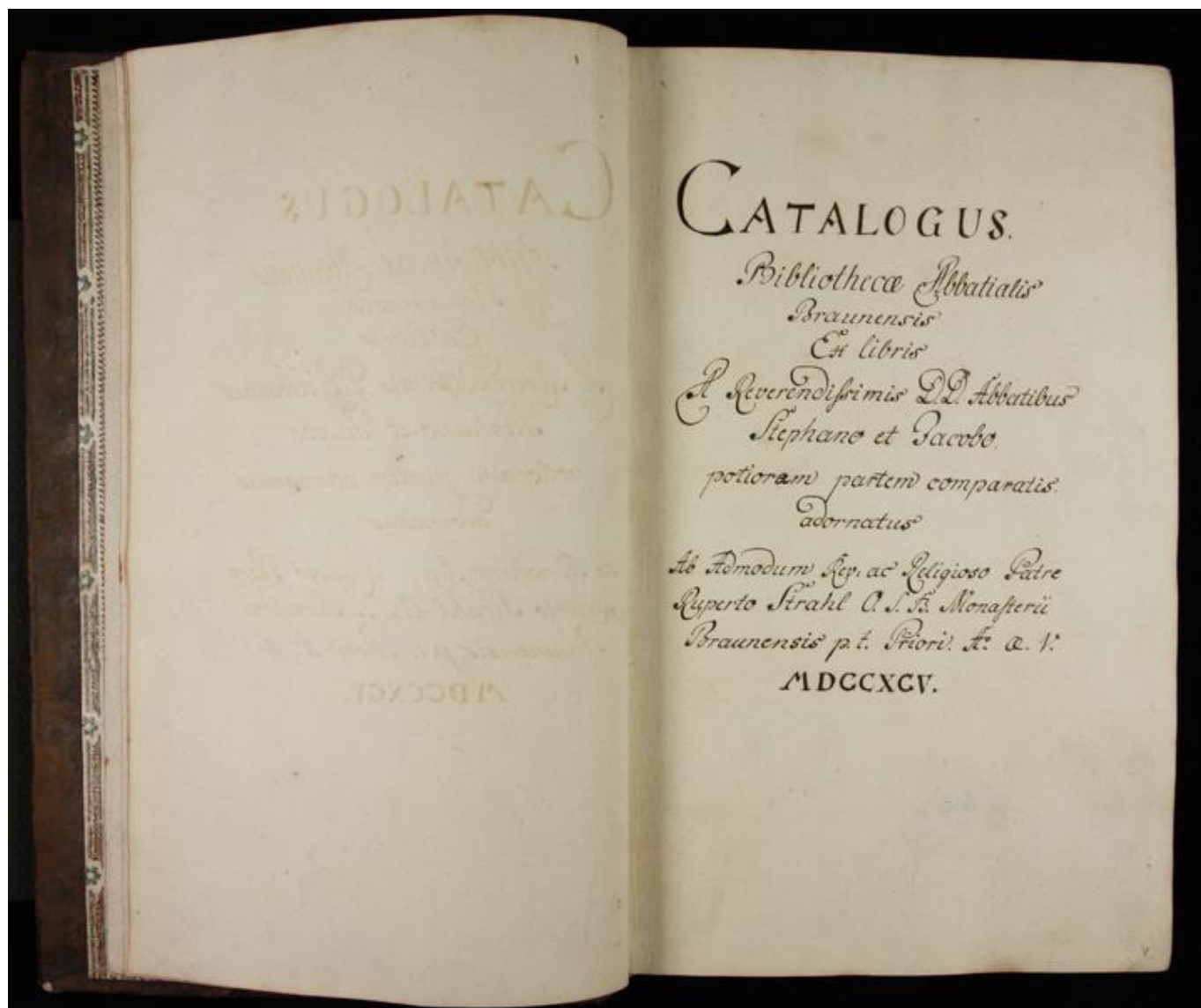
[14]
Studentky Fakulty restaurování Univerzity Pardubice při průzkumu knižních svazků (foto: členové projektového týmu)

[15]

V letním období bylo možné studovat i v prostorách knihovny (foto: členové projektového týmu)

V rámci projektu vzniklo několik různých výsledků určených pro odborníky i pro zájemce z řad veřejnosti. Veškeré z nich jsou dostupné online na webových stránkách projektu branamoudrosti.cz [16]. Do první skupiny patří zejména specializovaná databáze typografických prvků, ve které jsou zachyceny všechny druhy grafické výzdoby starých tisků bohemikální a moravikální provenience. Jelikož byli evidováni i vlastníci knih, víme, že svazky z klášterní knihovny vedle broumovských řeholníků dříve vlastnil např. konvent piaristů v Litomyšli, hradecký kanovník Jan Vokoun, jezuita Jiří Crugerius nebo generální vikář z německého Řezna Jan Delicasius. Jejich jména známe díky vlastnickým poznámkám uvnitř knihy (rukopisné exlibris) nebo díky tištěnému exlibris (na předsádce knihy) či supralibros (na vazbě knihy) – tyto značky mají často podobu rodového erbu. Aby bylo možné studovat informace o předchozích vlastnících, vzniklo několik specializovaných [provenienčních map](#) [17].

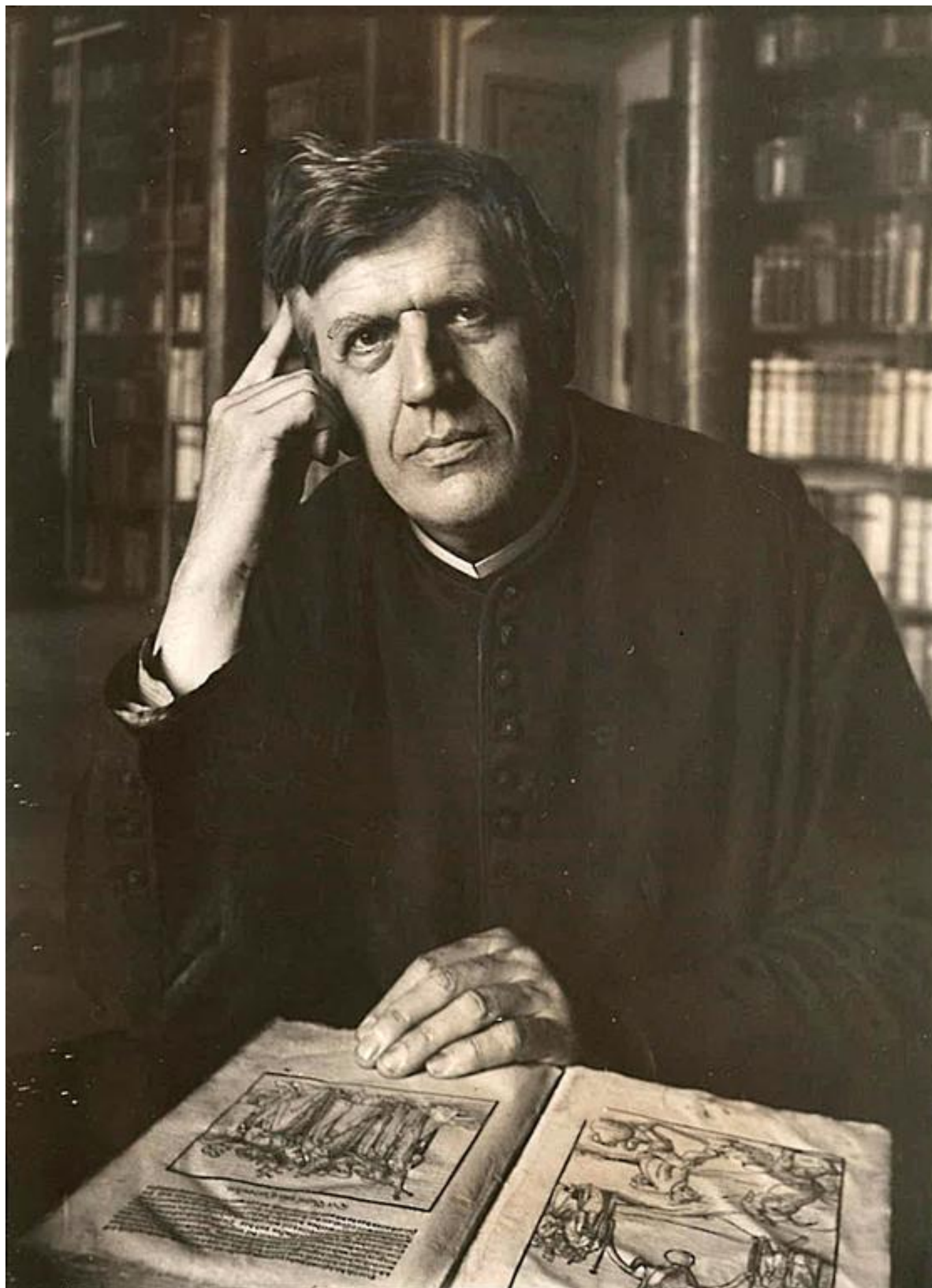
[18]

Během projektu bylo objeveno několik doposud neznámých katalogů pro konventní a opatskou knihovnu z konce 18. a první poloviny 19. století (foto: členové projektového týmu)

[19]

Tištěné exlibris pro opatskou knihovnu navrhl v roce 1903 profesor klášterního gymnázia Antonín Krása (foto: členové projektového týmu)

[20]

Břevnovsko-broumovským benediktinem byl také Sigismund Bouška, známý literát, představitel

© Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, 2017–2024

ISSN 1213-5828

Strana 8 z 12

katolické moderny; na fotografii je zachycen při studiu v klášterní knihovně (foto: Klášter Broumov)

Pro vlastníky a uživatele historických knihoven byla vytvořena metodika [Péče o stavební součásti a vybavení interiérových knihoven v historických objektech](#) [21] a památkový postup [Uložení a péče o knižní fondy v klášterních knihovnách](#) [22]. Bylo také publikováno několik odborných textů o historii knihovny, její správě či evidenci. Veškeré dosavadní poznatky byly shrnuty v knize [Brána moudrosti otevřená. Knihy a knihovny broumovského kláštera](#) [23], jež vyšla v závěru roku 2020.¹

Zájemce o historii knihovny a kláštera jistě potěší dokumentární film, kde je také představena i práce celého týmu (katalogizace, evidence grafické výzdoby, digitalizace, restaurování knih a další).

Dokument lze zhlédnout na YouTube:

V roce 2019 proběhla v broumovském klášteře výstava *Knihovny benediktinských klášterů Broumov a Rajhrad*, ke které byl vydán také kritický katalog. Ačkoliv vydán v počtu 1 000 ks, náklad byl již rozebrán. [Katalog a panely výstavy](#) [24] ve formátu PDF si lze prohlédnout (stejně jako i výše uvedené výsledky) na webových stránkách projektu.

[25]

V roce 2019 byla v rámci projektu uspořádána výstava Knihovny benediktinských klášterů Broumov a Rajhrad (foto: Klášter Broumov)

[26]

V rámci projektu proběhl také workshop zaměřený na nejstarší knižní vazby (foto: členové projektového týmu)

- [1.](#) V případě zájmu o knihu kontaktujte prosím Mgr. Martinu Bolom-Kotari, Ph.D., hlavní řešitelku projektu.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1/projekt-programu-naki-ii-brana-moudrosti>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1/projekt-programu-naki-ii-brana-moudrosti>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/bolom-kotari-martina>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/vodochodska-eva>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-1>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/dejiny-knihoven-knihovnictvi>
- [7] <https://www.uhk.cz/>
- [8] <https://www.upce.cz/>
- [9] <https://www.mzk.cz/>
- [10] <https://www.klasterbroumov.cz/cs/klasterni-knihovna>

- [11] <https://rajhrad.muzeumbrnenska.cz/cz/o-pamatniku/knihovna>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/825/vodochodska2.jpg>
- [13] https://vufind.mzk.cz/Search/Results?sort=relevance&join=AND&lookfor0%5B%5D=&type0%5B%5D=AllFields&lookfor0%5B%5D=&type0%5B%5D=AllFields&lookfor0%5B%5D=&type0%5B%5D=AllFields&bool0%5B%5D=AND&filter%5B%5D=base_txtF_mv%3A%22facet_base_MZK03_broumov%22&illustration=-1&limit=10&daterange%5B%5D=publishDate&publishDatefrom=&publishDateto=
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/825/vodochodska3.jpg>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/825/vodochodska4.jpg>
- [16] <http://branamoudrosti.cz/>
- [17] http://branamoudrosti.cz/pages/output_maps.html
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/825/vodochodska7.jpg>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/825/vodochodska6.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/825/vodochodska8.jpg>
- [21] <http://www.branamoudrosti.cz/pages/output/Metodika.pdf>
- [22] http://www.branamoudrosti.cz/pages/output/pamatkovy_postup.pdf
- [23] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=003301839&local_base=CNB
- [24] http://branamoudrosti.cz/pages/output_exhibition.html
- [25] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/825/vodochodska1.jpg>
- [26] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/825/vodochodska5.jpg>